

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.109/2019/4. szám

A Pécsi Ítéltábla a Jogi_képviselő1 (Helység4,) ügyvéd által képviselt felperes (Helység2,) felperesnek – a Jogi_képviselő3 jogtanácsos által képviselt alperes (cím1.) alperes ellen – közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szekszárdi Törvényszék 2019. május 16. napján kelt 17.P.20.322/2015/104. számú ítélete ellen a felperes részéről 105. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 100.000 (százezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes földműveléssel foglalkozó családi vállalkozó. Az általa művelt, a Sió-csatorna mellett fekvő S 09/1., 09/2., 023/3., 023/6. és 001. helyrajzi számú ingatlanokat 2014. év őszén kár érte. A mélyfekvésű, fakadóvízes, vízjárta területen, illetve belvízvédelmi öblözetben fekvő ingatlanok belvízi vízborítottsága miatt a felperes a termését nem tudta betakarítani, illetve a learatott termés minősége rosszabb, mennyisége kevesebb lett, mint a kár nélküli időszakban volt

A felperes által művelt gazdasági ingatlanok 2014. őszén a Balaton vízének a Sió-csatornán keresztül történő vízleeresztésével egyidejűleg – rendkívüli nagy csapadékok eredményeként levonuló árhullám miatt elrendelt árvízi és belvízi védekezés mellett – kerültek víz alá. Az ingatlanok közül a s-i 001. helyrajzi számú ingatlan Sió holtmeder keresztezésekkel érintett, a többi ingatlant a vízfolyás mentén holtmeder keresztezések veszik körül. A s-i 09/1. és 002. helyrajzi számú ingatlanok keleti oldalát holt Sió medre határolja. A s-i 023/3., 023/6. és 001. helyrajzi számú ingatlanok a talajtani adottságok miatt az altalajban történő vízmozgásra, fakadóvíz megjelenésére alkalmas területek.

Az alperes a 22953/2008. számú vízjogi üzemeltetési engedély alapján a Magyar Állam tulajdonában lévő Sió-csatorna kezelője és a Sió vízleeresztésének a szabályozását végzi. A Sió-csatorna a Kaposnak és a Sárvíznek, a Közép-Dunántúl középső területeinek, valamint a Balatonnak és a Velencei-tónak az elfolyó vizeit gyűjti össze és szállítja a Dunába. A vízjogi üzemeltetési engedély szerint az alperes engedélyese az elsődlegesen a Balaton többlet vízmennyiségének elvezetésére szolgáló Siófoki leeresztő zsilipnek. A zsilip üzemeltetési engedélyben rögzített feladata a vízgazdálkodási, üdülési, vízminőség és vízkárelhárítási célú vízszintszabályozás, illetve a Sió-csatorna vízszintjének biztosítása. Az ÜzemelésiSzabályzat előírja a Balaton megengedett napi átlagos vízállását üzemi körülmények között, és amennyiben a Szabályzat szerinti maximális vízállás értékét a Balaton szabályozási vízszintje meghaladná, a leeresztő zsilip nyitásának növelésével kell törekednie az alperesnek az aktuális maximális érték feletti átlagos balatoni vízállás mielőbbi megszüntetésére. Az előírt évi átlagos vízmagasság – a perbeli időszakban – maximum 110 cm, az optimális vízszint júliusban 106, augusztusban 100, szeptembertől decemberig 95 cm.

2014. évben az alperes a Balaton vízszabályozási szintjét – a Szabályzatban előírttól eltérően – maximum 120 cm-ben hagyta, és kérelmet nyújtott be az illetékes hatósághoz az ÜzemelésiSzabályzat e tekintetben való módosítására. A FejérMegyeiKatasztrófavédelmiIgazgatóság a 2015. november 13. napján meghozott határozatával, melyet a BelügyminisztériumOrszágosKatasztrófavédelmiIgazgatósága helybenhagyott, engedélyezte a határozat jogerőre emelkedésétől számított két évre, hogy a Balaton vízállása a tó szabályozási eszközeivel maximálisan 115-120 centiméter szabályozási szintű legyen.

2014. augusztus és október hónap közötti időszakban a Balaton vízgyűjtőjére 404 mm csapadék hullott, ami 1 % valószínűségű ritka esemény. Ugyanebben az időszakban a felperes mezőgazdasági ingatlanai fekvése szerinti vízgyűjtő területet 343-440 mm, 1-2% valószínűségű csapadék érte. E csapadékmennyiség a teljes éves csapadék 42-52%-a. Ez a nagy mennyiségű eső a Zala és a Balatonba folyó egyéb kis vízfolyások, valamint a Koppány, a Kapos és a Sió teljes vízgyűjtő területén, döntően nagycsapadékok formájában hullott, rövid idő alatt túltelítette a talajt, és gyors lefolyású, nagy árvizeket okozott.

Az alperes a siófoki leeresztő zsilipen keresztül 2014. szeptember 3-án kezdte meg a Balaton apasztó vízeresztését, üteme a kezdeti 10 m³/s-ról 30 m³/s, majd 2014. szeptember 19. napján érte el a 50 m³/s maximális értéket. A Balatonba érkezett többletvizek és a Kaposon levonuló árhullám együttes hatására bekövetkezett vízszintemelkedés a Sió-csatorna perbeli szakaszán 2014. szeptember 17. napján elsőfokú árvízvédelmi készültség elrendelését tette szükségessé. Az emelkedő vízszintek és a vízlevezetés biztosítása 2014. szeptember 19-én a készültség második fokra emelését tették indokolttá, melynek elsőfokra történő csökkentésére 2014. szeptember 29-én, a Kaposon levonuló árhullámot követően került sor. Az árhullám 2014. október 28. és 31. napja között 574 centiméter értéken tetőzött, ekkor a Sió medrében jelentős magassági biztonság állt rendelkezésre a földművek tekintetében, a töltések meghágására nem került sor, árvízi elöntés a Sió mentén nem volt.

A felperesi ingatlanoknak vízlevezető rendszere nincs, a táblák enyhén lejtjenek a Sió, mint természetes befogadó felé, de a befogadóba vezetéshez nincs kiépített műtárgy, aminek következtében a zápor jellegű csapadékok a töltés lábánál összegyűlve rendszeres elöntést okozhatnak. A Sió melletti mélyen fekvő fakadóvízes vízjárta területek 2014. szeptemberében időszakos elöntés alá kerültek, hasonlóan a belvizes öblözet területeihez.

A Sió-csatorna környezetében gazdálkodók 2014. október 6. napján írásban felhívást intéztek az alpereshez, hogy a Balaton vízapasztási teljesítményét haladéktalanul legalább arra a szintre csökkentse, hogy a Sió-csatorna vízszintje a környező területek terepszintje alá kerüljön, biztosítva a vízfolyások szabad kivezetését. Az OrszágosVízügyiFőigazgatóság főigazgatója állásfoglalásában jelezte, hogy a kialakult helyzet miatt kényszerült az alperes 30 m³/s értékről 50 m³/s-ra emelni a vízeresztés intenzitását. A további nyitással párhuzamosan belvíz-átemelő szivattyúállásokat telepítettek négy helyszínre a károk megelőzésére, illetve mérséklésére. Javasolta továbbá a panaszos gazdálkodóknak a mezőgazdasági károk mérséklésére és megtérítésére elháríthatatlan külső ok (vis maior) miatti támogatási kérelem, illetve agrár enyhítési kérelem benyújtását.

A felperes a leszállított keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár címén kérte az alperest 2.440.140 Ft, és annak 2015. február 15. napjától járó törvényes kamata megfizetésére kötelezni. Keresetét arra alapította, hogy az alperes mulasztása – nem az ÜzemelésiSzabályzat szerinti vízszintet tartott a Balatonon 2014. augusztus hónapban és nem kezdte meg időben a leeresztést – miatt következett be a kára, annak oka nem az általa művelt mezőgazdasági ingatlanok területi adottsága és nem a nagy mennyiségű csapadék. A csatolt magánszakértői véleményre hivatkozva kifejtette, hogy a földek vízborítottsága nem a belvíz miatt alakult ki, hanem a töltések alatti és a töltéseken keresztüli átszivárgás következménye,

a víz tehát a Sió-csatornából származott. Az alperes az ÜzemelésiSzabályzat szerint a vízi létesítményeket úgy köteles üzemeltetni, hogy a Balaton többlet vizét minden körülmények között képes legyen károsodás és károkozás nélkül levezetni. A 2014. évi magas vízszint indokolta volna a korábbi nagyobb mértékű vízleeresztést, amit az alperes elmulasztott, bár számolnia kellett volna a Sió-csatorna vízlevezető képességét nagyban befolyásoló esetleges csapadékmennyiséggel is. Kiemelte, hogy a kára nem vis maior kár, azt az alperes e felróható magatartása okozta. Utóbb hivatkozott a Sió rossz vízlevezető képességére is. Keresetét pontosítva másodlagos jogcímként, veszélyes üzemi felelősség szabályai alapján kérte az alperest a kár megtérítésére kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a felperes által művelt ingatlanok mélyfekvésű, fakadóvízes, vízjárta területen belvízvédelmi öblözetben fekszenek. Egyes helyeken holt meder keresztezésekkel érintettek, az ilyen adottságokkal rendelkező területen történő gazdálkodás kockázatait a gazdálkodó köteles viselni. A kárt a Balaton vízgyűjtőjén lehullott extrém mennyiségű csapadék miatt előállt árhullámokból eredő altalaj és holt meder átszivárgásokból keletkezett vízmennyiség okozta, melyért felelősség nem terheli. A felperesnek ismernie kellett a terület adottságait és az ismert kockázatot viselni volt köteles. Hivatkozott arra, hogy a felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, nem jelentette be a káreseményt, nem igényelt kárenyhítési támogatást.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes keresetét elutasította. Alaptalannak találta a felperesnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységre, mint kártérítési jogalapra való hivatkozását, miután a Sió zsilip működtetése nem tekinthető fokozott veszéllyel járó tevékenységnek. Az alperes, mint vízjogi engedélyes e feladatokat közhatalom gyakorlásával látja el, így rá a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti rendelkezések, és a kárfelelősség Ptk. 6:519. § -a rendelkezései alkalmazhatók. A polgári jogi felelősség előfeltétele a károkozó magatartás, a kár és e kettő közötti okozati összefüggés megléte, melynek bizonyítása a felperest terhelte. Az okozati összefüggést csak a jogilag releváns okok alapozhatják meg, ilyen oknak az tekinthető, amely az események rendszerinti lefolyása mellett alkalmas az eredmény létrehozására.

Kifejtette, hogy a felperesi ingatlanok a vízügyi hatóság javaslata alapján a településszerkezeti tervben, illetve a helyi építési szabályzatban fakadó, szivárgó vizek által veszélyeztetett területként kerültek feltüntetésre. A perben eljáró igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján tényként megállapította, hogy a felperes által leírtak szerint a felperesi mezőgazdasági ingatlanokon 2014. év őszén belvíz alakult ki, egyrészt az árhullám tovább vezetése miatt szükségesen kialakult, magas vízállásból eredő átszivárgások, talajvízszint-emelkedés, másrészt a lefolyástalan területek csapadékvizeinek felszíni vízborítása együttes hatásaként. A 2014. őszi vízállás árvízi elöntést nem okozott, a perbeli mezőgazdasági területeken észlelt víz kizárólag a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező vizek. A Sió természetes víz befogadóképessége 20-25 m³/s hozam felett megszűnik, így a torkolat lezárása folytán a csatlakozó, mélyebben fekvő mezőgazdasági területek víz kivezetése megszűnik, azok belvízi öblözeté válnak és a belvízi vízborítottságot csak szivattyúzással lehet elhárítani. A Sióból a magas víznyomás miatti töltés alatti átszivárgás tehát természetes hidraulikai folyamat, melyet a csatorna terepnél magasabb vízszintje idéz elő, és mértékét ezután az altalaj jellemzői határozzák meg. Mindebből az is következik, hogy ha az alperes már augusztus hónapban megkezdi a vízeresztést, egy hónappal korábban történik a Sióba tartó természetes befolyás megszűnése, így a felperesnél észlelt elöntés egy hónappal előbb jelent volna meg, megnövelve a kirekedt fölös víz mennyiségét. E tényekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alperesnek az a magatartása, hogy a hatályos ÜzemelésiSzabályzatban előírt vízszintnél magasabban tartotta a Balaton vízszintjét, még annak jogellenessége esetén sem volt alkalmas a kártérítési felelősség megállapítására,

mert annak alapjául csak olyan magatartás szolgálhat, amely a kár bekövetkeztét közvetlenül kiváltotta.

A felperes állította, hogy az alperes a Balaton apasztó vízleeresztését későn kezdte meg, ezért nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható.

Az ÜzemelésiSzabályzat korlátozás nélkül engedélyezi a 80 m³/s intenzitású leeresztést. Az alperes maximum 50 m³/s hozamú víz leeresztése alkalmas volt arra, hogy a csatorna a nagy csapadékok mellett is kiöntés nélkül levezesse az árhullámot, a vízfolyás nem lépett ki a medréből. Az előürítés hatására a felperesi ingatlanokon észlelt belvíz nem lett volna elkerülhető. Az alperesnek a leeresztés hozamát ebben az esetben is 50 m³/s mértékűre kellett volna növelnie, hogy a vízgyűjtőről érkező nagy vizek leengedését megoldja. A víz leeresztése és annak intenzitása nem volt oksági kapcsolatban a vízszinttartás szabálytalan módjával, 110 cm maximális vízszintérték mellett sem maradt volna el a csapadék tevékenységgel összefüggő árapasztás, a földmedrű csatornából történő víz átszivárgásával ebben az esetben is számolni kellett volna. Az alperes vízeresztéssel kapcsolatos magatartása nem volt felróható, úgy járt el, ahogy engedélyesként az tőle elvárható. A teljes rendszert terhelő egyidejű nagycsapadék és a kialakult nagyvízi állapotok eredményezték a belvizes, vízjárta lefolyástalan területek tartós vízborítottságát. A magánszakértő által javasolt balatoni vízeresztés esetén a gravitációs befolyás megszűnése a Sió vízgyűjtőjén már korábban bekövetkezett volna, megakadályozva a 2014. augusztusi - szeptemberi természetes csapadék levonulást, növelve a fakadóvízes vízborítottság korábbi kialakulása mellett az el nem vezethető csapadékvíz mennyiséget. A felperes által megjelölt károkozó magatartás és a belvízkár közötti okozati összefüggést a felperes bizonyítani nem tudta, ezért a keresete alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte annak megváltoztatását és a keresete teljesítését, másodlagosan kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg, az általa levont következtetés téves, jogszabálysértően hagyta figyelmen kívül a felperes által csatolt magánszakértői véleményt. A perszakértő szakvéleménye homályos, hiányos, ellentétben áll a magánszakértő véleményével, így a kereset elbírálására nem volt alkalmas, ezenfelül az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a tanúvallomásokat és a bizonyítékokat nem a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint mérlegelte és állapította meg a tényállást. Változatlanul arra hivatkozott, hogy az alperes nem tartotta be az ÜzemelésiSzabályzatban rögzített vízszintet, magatartása jogellenes volt, elkerülhető lett volna az ÜzemelésiSzabályzat betartásával az, hogy a szeptember közepéig lehullott csapadék az 50 m³/s vízeresztéssel együttesen jelentős árhullámot idézzen elő a Sió-csatornán. A Sió-csatorna leromlott állapota is nagyban hozzájárult a károk keletkezéséhez, mert a mérsékeltebb vízeresztés mellett nem következett volna be a területek vízborítása, ebben az esetben még a mellék vízfolyásokról érkező árhullámokkal együtt sem haladta volna meg a mederben a vízállás a középszintű vizet és ebben az esetben jelentős átázás és átszivárgás nem keletkezhett volna. A kirendelt szakértő tényként fogadta el, hogy a perbeli időszakban megengedett volt a 120 centiméter maximális vízállás, ez olyan tárgyi tévedés, amelyet az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott és az ítéletét egy ilyen tárgyi tévedést tartalmazó szakvélemény megállapításaira alapította.

Alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból a tényből, hogy az alperes a Sió vízleeresztésének szabályozását végzi, ami többek között a Balatonon kívül a Kaposnak, a Sárvíznek, a Közép-Dunántúl középső területeinek és a Velencei-tónak a vizeit gyűjti össze, és szállítja a Dunába. E szempontot a felperes, illetve az általa csatolt magánszakértő a véleményében nem vette figyelembe, az alperesnek az egész vízgyűjtőrendszer

vízkezelését kell elvégeznie. A felperesi területek mélyfekvésűek, vízjárta területek, víztelítettségüknek fogva alkalmasak arra, hogy belső víznyomás hatására belvizet idézzenek elő. Kiemelte a magánszakértő tárgyaláson tett nyilatkozatát, mely szerint azt nem vette figyelembe, hogy a perbeli terület árvízvédelmi szakasz és a Sió vízszintje nemcsak a Balatontól, hanem a Kapos-torkolat alatt már a Kapostól is jelentősen befolyásolt, illetve a Duna visszaduzzasztó hatása is érvényesül. Kifejtette, hogy a kár bekövetkeztéhez a felperes kárenyhítési kötelezettséget elmulasztó, felróható magatartása is hozzájárult, nem kért műszaki segítséget, nem intézkedett a táblaközi vízelvezetésről, nem tartotta meg az előírt védelmi sávot és nem jelezte kárait a kárenyhítési alap felé.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A 2009. november 7. napján hatályba lépett s-i Helyi Építési Szabályzat mellékletét képező Sz1. számú külterületi szabályozási tervlap szerint a felperes által művelt s-i 09/1. és 002. helyrajzi számú ingatlanon nem szerepel belvíz, magas talajvíz jelzés, azonban a s-i 023/3. és 001. helyrajzi számú ingatlanok esetében részben, míg a 003. helyrajzi számú ingatlan esetén teljes egészében szerepel a belvíz, magas talajvíz jelzés (17.P.20.322/2016/11/F/2. szám alatt csatolt S község polgármestere által adott adatközlés). Felperes több alkalommal megsértette a fenntartási feladatok ellátása és az árvízvédelmi töltés védelme érdekében a töltés lábvonalatól kötelezően előírt 10 méteres védősáv – melyen belül nem szabad olyan tevékenységet végezni, mely a talaj szerkezetét, szilárdságát, összetételét megbontaná, illetve hátrányosan megváltoztatná – megtartására vonatkozó kötelezettségét.

Kiegészíti a másodfokú bíróság a tényállást – a felperes személyes előadása alapján – azzal is, hogy 2014-ben felperes a 023/10.hrsz alatti ingatlanon napraforgót termesztett, amit részben betakarított, az itt felmerült – állított – kára 45.816.- Ft. A 09/1., 09/2. és a 023/3.hrsz alatti ingatlanokon szóját termesztett, aminek a betakarítási ideje október közepe. Az e területre állított kára 2.394.324.- Ft.

A fentiek szerint kiegészített tényálláshoz képest is helyes az elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntése, a másodfokú bíróság annak indokaival is egyetért.

A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki:

A felperes keresetét a Ptk. 6:548. §-ára alapította, és az alperes sem vitatta, hogy hatóságként jár el a Balaton vízszint szabályozása és a Sió-csatorna üzemeltetése során, tekintettel arra, hogy vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik a Balaton vízszabályozására és a Siófoki leeresztő zsilip, hajózsilip, valamint a Balatonkiliti duzzasztó üzemeltetésére és fenntartására.

A kiegészített tényállás szerint a felperes mezőgazdasági tevékenységét olyan területeken végzi, amelyekre a nagyvízi meder parti sáv vízjárta és fakadóvízes területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról rendelkező 83/2014.(III.14.) Kormányrendelet 19. § (1) bekezdése alapján ezekből az adottságokból eredő esetleges károkért kártalanításra nem jogosult. Mindez természetesen nem zárja ki azt, hogy a Ptk.6:548.§-ában, illetve az ennek folytán alkalmazandó 6:519. §-ban meghatározott feltételek fennállása esetén kártérítést igényeljen az alperestől.

A Ptk. 6:519. §-a szerint a kártérítési felelősség feltétele a károkozó, és így jogellenes, magatartás, a kár, és e kettő között az okozati összefüggés fennállása, valamint, hogy az alperes a felróhatóság alól kimenteni magát ne tudja. Az 1952. évi Pp. 164. § (1) bekezdése folytán felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az általa állított alperesi jogellenes magatartással áll okozati összefüggésben a keresetben érvényesített kára. Az alperes károkozó magatartásaként azt jelölte meg, hogy a Balaton vízszintjét 2014. nyarán jogellenesen

folyamatosan a megengedett vízszint felett tartotta, későn kezdte meg az apasztó vízleeresztést, ezért kényszerült 2014. szeptemberében az intenzív apasztó vízeresztésre. Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok 1952. évi Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti összevetése alapján az alperes – a vízszint tartása körében nem vitásan jogellenes – magatartása és a felperes kára között az okozati összefüggés nem állapítható meg.

A felperes tényállítása szerint a földjein nem belvíz jelent meg, hanem a Sió-csatornából átszivárgó víz. Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott arra, hogy a felperes által leírt folyamat és a bekövetkezett helyzet a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről rendelkező 2011. évi CLXVIII. törvény 2. § 3.) pontja szerint a belvíz fogalmának fel meg: belvíz a medrükben maradt folyók, patakok, valamint a felszíni vizek elvezetésére szolgáló mesterséges nyílt csatornák magas vízállásából eredő átszivárgások, buzgárok, talajvízszint-emelkedés, valamint a lefolyástalan vagy nem kellően kiépített vízelvezető művekkel rendelkező területek csapadékvizeiből származó felszíni vízborítás.

A fentiek okán a felperesnek tehát azt kellett bizonyítania, hogy a művelt területein észlelt belvíz az alperes felróható magatartása következményeként jelent meg és okozta a kárát.

Alaptalanul állította, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az általa csatolt magánszakértői véleményt. D magánszakvéleménye állította, hogy ha az alperes 2014. évben a Szabályzat szerinti vízszintmagasságon tartotta volna a Balaton vízszintjét, s az apasztó vízleeresztést augusztusban megkezdi úgy 2014 szeptemberében később kellett volna 50 m³/s mennyiségűre emelni a vízleeresztés ütemét és így felperesnek lehetősége lett volna a terményei betakarítására. E magánszakértői vélemény azonban – ahogy azt az elsőfokú bíróság is kifejtette – több ponton is ellentétes a per egyéb adataival, nem alkalmas az okozati összefüggés bizonyítására. D magánszakértő a tárgyaláson elismerte, a szakvéleménye elkészítésénél nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a perbeli ingatlanok árvízvédelmi szakaszon helyezkednek el, illetve azt, hogy a Kapos torkolata alattiak (15.P.20.322/2015/13. számú jegyzőkönyv 7. oldal felülről a 3.,4. bekezdés). Szóbeli nyilatkozatában is kizárólag azt hangsúlyozta, hogy a felperes kára a Balaton augusztusi magas vízszinten tartásával áll okozati összefüggésben. Az alperes felelősségét álláspontja szerint a vízszint – szabályzattól eltérő – magasán tartása önmagában megalapozza. Egyéb indokot az ismert tényekre (rendkívüli esőzés miatti árvízi, belvízi helyzet) is figyelemmel nem jelölt meg, az alperes terhére más jogellenes magatartást nem állapított meg.

A szakértő által felrótt alperesi magatartás azonban a per egyéb adatai szerint nincs okozati összefüggésben a felperes kárával.

A felperes keresetlevélbeli előadása szerint a Balaton magasán tartott vízszintje és a szabálytalan vízleeresztése okozta a művelése alatt álló földterületek elöntését. Amennyiben augusztusban megkezdődik a 30-40 m³/sec. értékű leeresztés, elkerülhető lett volna az, hogy a szeptember közepéig lehullott csapadékvíz a szeptember 20-i 50 m³/sec. értékű leeresztéssel együtt jelentős árhullámot idézzon elő.

Ezt az állítást azonban – az elsőfokú bíróság által kifejtettek szerint – a perben beszerzett szakértői vélemény és az egyéb adatok megcáfolták.

A felperes által bejelentett B tanúvallomása (17.P.20.322/2015/67. sz. jegyzőkönyv, 5. oldal felülről 5. bekezdés 3. oldal utolsó előtti bekezdés) nem igazolta felperes azon előadását, mely szerint a Balaton magasán tartott vízszintje miatti intenzív, 50 m³/sec leeresztés következtében vizesedett a földje. A tanú már 2014. szeptember 10. és 15. közötti időszakban látta, hogy a felperes földje melletti műveletlen, általuk szurdiknak vagy ároknak nevezett, területen egy 20 cm, majd 30-40 cm. szélességű vízfolyás van, ami azután a mélyebben fekvő

részeket folyamatosan töltötte fel vízzel, a felperes szójaterületén pedig buzgáron keresztül jött fel a víz. A szója terület a közepéig (jegenyésig) víz alatt állt. Mindez ellentétben áll a felperes személyes előadásával (15.P.20.322/20154. sz. jegyzőkönyv 5. oldal alulról 3. bekezdés), aki úgy nyilatkozott, hogy 2014. szeptember 20-ig nem volt probléma, a földek szárazak voltak. Az alperes szeptember 9-én 19,6 m³/sec, 10. és 15. között pedig 25 m³/sec intenzitással engedte le a vizet a Sió-csatornán, s már ennek következtében is a Sió vízszintje magasabb lett a terepnél. A perben kirendelt igazságügyi szakértő e tény elemzésekor megállapította, hogy már ilyen mennyiségű leeresztéskor megszűnik a felperesi földről a Sióba tartó természetes vízelvezetés, a területek belvízi öböllé válnak, illetve a Sióból a magas víznyomás miatt töltés alatti átszivárgás észlelhető, ami egy természetes hidraulikai folyamat. Tehát ha az alperes a Balaton magas vízszintje miatt korábban elkezdte a zsilipnyitást, a felperes által megfelelőnek minősített 25 m³/sec. intenzitás mellett, korábban jelent volna meg a vizesedés a felperesi földeken, mivel a felperes által művelt – kárral érintett – földek mélyfekvésűek, kiépített vízelvezetés nincs, így a belvíz korábban akadályozta volna a felperest a betakarításban. Mindemellett figyelembe kell venni, a felperes előadásától eltérően bizonyított, vis maior körébe tartozó lehulló nagymennyiségű csapadék hatását is. R gátőr tanúvallomása (17.P.20.322/2015/27. sz. jegyzőkönyv 3. oldal) is megerősíti, hogy az intenzív leeresztés megkezdése előtt már vízfoltokat tapasztalt a felperesi ingatlanokon. Az, hogy a tanú a felperes három ingatlanáról nyilatkozott, a szavahihetőségét nem tette kétségessé, miután azok ugyan öt helyrajzi számon szerepelnek az ingatlan-nyilvántartásban, de három összefüggő tagból állnak.

A felperesi területen a belvíz megjelenését segítette a területek adottságain és a nagymennyiségű csapadékon túl az is, hogy a felperes nem tartotta meg a Sió védőgátjától számított 10 méteres védősávot sem, túlszántott erre területre. R gátőr előadása szerint 2014. évben – és más években – is megsértette a felperes a 10 méteres biztonsági zónát, abba kb. 5 méter mélységben beszántott (17.P.20.322/2015/27. sz. jegyzőkönyv 3. oldal alulról 5.-7. bekezdés). Állítását alátámasztják az alperes által 17.P.20.322/2015/16/A/7-10. szám alatt csatolt fényképek a 2015. évi őszi állapotról, amelyek azt mutatják, hogy a felperes még a per idején sem tartotta be az előírásokat.

Felperes alperes kárfelelősségét megalapozó magatartásként arra is hivatkozott, hogy a Sió csatorna állapota nem megfelelő, növényzettel erősen benőtt. E tényállítását D magánszakvéleményére és a 17.P.20.322/2015/35. szám alatt csatolt iratra alapozta. Ez utóbbi nem igazolta azt, hogy a Sió-csatorna vízszállító képessége nem megfelelő. Az elemzés azt vizsgálta, hogy az egyes növények benőttségi viszonya milyen módon hat az áramlási viszonyokra, és azt emelte ki, hogy a növényzet benőttségi viszonyainak 25%-os javításával csupán kis mértékű különbség adódik, gyakorlatilag 10 cm-en belül marad a levonuló árhullám szintjének különbsége az eredeti állapothoz képest. D személyes meghallgatásakor pedig elismerte, hogy csak tanulmányokat olvasott e körülményről, geodézia, illetve vízhozam méréseket, számításokat nem végzett a töltés állapotáról, de álláspontja szerint erre nincs is szükség, mert a kár oka kizárólag az, hogy az alperes magasan tartotta a Balaton vízszintjét.

A felperes hivatkozott még arra is, hogy az ÜzemelésiSzabályzat rögzíti, az alperes a leeresztés során nem okozhat kárt. A Ptk.-nak a kártérítési felelősség általános szabálya, a 6:518.§-a értelmében a törvény tiltja a jogellenes károkozást. Azaz minden jogellenes károkozás tilos. A felperesnek az ÜzemelésiSzabályzat tiltó rendelkezésére való hivatkozása alperes jogellenes magatartásának, illetve a jogellenes magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés hiányában nem alapozza meg a kártérítési igényét.

Felperes szerint, ha az alperes D szakértői véleményében írtaknak megfelelően jár el, és csak szeptember végén kezdi meg az 50 m³/sec. intenzitású leeresztést, addigra betakaríthatta

volna a termését, s nem károsodott volna. E körben is utal a másodokú bíróság a fent kifejtettekre, amelyek szerint már 20-25 m³/sec. vízhozam mellett sem tud elfolyjni a felperes földjeiről a csapadékvíz. Ezen túl pedig a kiegészített tényállás szerint felperes maga adta elő, hogy a jelentős összegű kárát okozó szója csak október közepére lett volna betakarítható. Kára emiatt sem áll okozati összefüggésben az általa károkozóként megjelölt alperesi magatartással.

A fentiek összegzéseként a felperes kárát a gazdálkodása alatt álló – a kárral érintett, a HelyiTerületrendezésiSzabályzat által is tartalmazott – területek adottságai, a perbeli ingatlanokat is érintő bizonyított vis maior jellegű csapadék együtthatásaként kialakult nagymérvű belvíz okozta, amit erősített az a körülmény is, hogy felperes abban az évben sem tartotta meg a 10 méteres védősávot. Az alperes felelőssége szempontjából pedig közömbös, hogy a felperes ismerte-e a művelése alatt álló földek fenti adottságait.

Az elsőfokú bíróság a kifejtettekre is figyelemmel, helyesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és helyesen értékelte a beszerzett igazságügyi szakértői véleményt, összevetve azt a felperes által csatolt magánszakértői véleménnyel, kiemelve annak egyoldalú vizsgálati módszerét, hiányosságait. Helyesen alapította a tényállást a perbeli egyéb bizonyítékokra, s hagyta figyelmen kívül – az alperes kártérítési felelősségét kompetenciáján túllépve megállapító – magánszakértői véleményt. A fellebbezési állításával ellentétben nem merült fel olyan ok, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályaon kívül helyezését tette volna szükségessé.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság helyes ítéletét az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli a saját másodfokú eljárásban felmerült költségét és köteles az alperest képviselő kamarai jogtanácsos munkadíját megfizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a másodfokú eljárásban kifejtett munka mennyisége, a pertárgy értéke figyelembevételével, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján, utalva (6) bekezdésre is 100.000 Ft mérsékelt összegben határozta meg.

Pécs, 2019. november 13.

Dr. Szentpéteriné dr. BánErzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. BerkiCsilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr.Antók Éva s.k. bíró